

Motion till riksdagen 2019/20:3016

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V)

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2020 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Förutom de anslagsförändringar som redovisas i tabell 1 har vi inga avvikelser i förhållande till regeringens förslag.

Tabell 1 Anslagsförslag 2020 för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	120 808 984	+7 600 000
Summa	128 417 572	+7 600 000
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:1 Reglering: ingångsavrdraget		+200 000

Anslag 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Framöver står kommunsektorn inför mycket stora utmaningar. Det handlar främst om den sedan några år förändrade demografiska utvecklingen. Andelen äldre ökar samtidigt som det kommer att ske en stor ökning av antalet elever i grundskolan. I budgetpropositionen tillförs kommunsektorn 5 miljarder kronor för 2020 och regeringen har aviserat om ytterligare höjningar på 10 miljarder kronor under mandatperioden. Det saknas därmed minst 20 miljarder kronor för att kommunerna ska kunna klara av de kostnadsökningar som följer av den demografiska utvecklingen. Vänsterpartiet föreslår därför att de generella statsbidragen till kommunsektorn ökar med 20 miljarder kronor fram till 2022. För 2020 föreslår Vänsterpartiet att anslaget tillförs 5 miljarder kronor i detta syfte. Därutöver föreslår Vänsterpartiet en rad riktade satsningar för att kunna stärka välfärden.

Välfärden lider idag av personalbrist som beräknas öka än mer över tid. För att garantera en fungerande välfärd i hela landet föreslår Vänsterpartiet en utbildningsatsning för säkrad personalförsörjning som kombinerar betalt arbete i välfärden med utbildning. Utöver det bygger Vänsterpartiet ut tillgången till akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor. Satsningen finansieras helt med statliga medel och omfattar en tioårsperiod och uppgår till en total kostnad om 50 mdkr. För 2020 avsätts 1,6 miljarder kronor för att sedan utökas till 3,6 miljarder kronor 2021 och 5,6 miljarder kronor 2022 och framåt. Satsningen räcker till att utbilda minst 10 000 lärare, förskollärare, sjuksköterskor, socionomer eller annat akademiskt bristyrke inom välfärden samt minst 15 000 undersköterskor, omkring 1 000 barnmorskor och ca 3 000 specialistsjuksköterskor. Den del av utbildningsatsningen som rör specialistsjuksköterskor omfattar 600 miljoner kronor per år och redovisas separat på utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Det högkostnadsskydd som finns idag innebär att läkemedelskostnaderna kan uppgå till 2 300 kronor under en 12-månadersperiod. Vänsterpartiet föreslår att avgiftsfria läkemedel införs för alla personer över 80 år. Vi tillför 960 miljoner kronor år 2020, 1 000 miljoner kronor för år 2021 och 1 050 miljoner kronor för år 2022 till anslaget för detta syfte.

Föreningen Maskrosbarn erbjuder barnombud till offentliga myndigheter, vissa kommuner och regioner gör också egna program och insatser. Vänsterpartiet föreslår en överenskommelse mellan Sveriges kommuner och landsting (SKL) och staten om innehåll i en ny utbildningsmodell av barnombud med hög kvalitet. Vänsterpartiet

föreslår att 100, 150 respektive 200 miljoner kronor tillförs anslaget för detta syfte under de tre kommande åren.

Vänsterpartiet vill förbättra utbildningen av personal, främst i socialtjänsten, för att upptäcka och motverka våld mot kvinnor. NCK i Uppsala har en webbaserad utbildning som en del kommuner använder. Men det behövs en tillräckligt god utbildning samt tid och kontinuerlig sådan i kommuner och i andra myndigheter som är berörda. En förstärkt utbildning och genomförandestrategi behövs. Detta genom en överenskommelse med SKL och statlig medfinansiering. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget med 100 miljoner kronor per år för detta ändamål.

Vänsterpartiet vill införa en extra utbetalning om 2 000 kr till dem som långvarigt mottagit försörjningsstöd, dvs. i 10 månader eller mer. Den extra utbetalningen ska göras inför jul. Vi föreslår en ökning av anslaget med 190 miljoner kronor i detta syfte.

Hållbar skolmat ska ge elever energi att gå i skolan samtidigt som den bidrar till att ställa om matproduktionen för att gynna klimatet och miljön. Dessa mål är inte motsatser, men de kräver ett genomtänkt och hållbart arbete från början till slut. Vänsterpartiet vill genomföra satsningar på näringsrik och god skolmat, som har låga utsläpp och som gynnar den biologiska mångfalden. Vi vill ge stöd åt kommuner vars skolor vill bygga tillagningskök, som skickar personalen på kurs i hållbar matlagning, som arbetar för att minska matsvinnet och som vill ta sig an andra satsningar på hållbar skolmat. Därför avsätter Vänsterpartiet 300 miljoner kronor 2020 och 500 miljoner kronor 2021-, 2022 till ett skolmatslyft under anslaget.

I glest befolkade regioner är det dyrare att bedriva sjukvård. Idag finns ett glesbygdstillägg i det kommunala kostnadsutjämningsystemet. Den tekniken vill vi använda i inkomstutjämningsystemets strukturbidrag. Det blir då ett anslag som utbetalas direkt och finansieras helt av staten. Detta utan att någon annan region får minskat anslag. Vänsterpartiet föreslår därför att ett särskilt stöd om 1 miljard kronor årligen införs för att stärka hälso- och sjukvården i glest befolkade regioner under anslaget.

När man blir äldre ska man mötas med trygghet, omsorg och värdighet. Vänsterpartiet vill därför satsa 3,5 miljarder kronor extra på äldreomsorgen årligen. Satsningen ska finansiera bättre äldreboenden, ökad personaltäthet, kompetensutveckling och avgiftsfria trygghetslam samt bättre mat.

I vårt budgetalternativ reglerar vi för förslag som påverkar det kommunala skatteunderlaget. Dessa minskar sammantaget utgifterna för anslaget med 4 750 miljoner kronor år 2020.

Jonas Sjöstedt (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Mia Sydow Mölleby (V)

Ulla Andersson (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Linda Westerlund Snecker (V)